

Telegrammen van 25 en 26 Maart.

DE GOUVERNEUR DER PHILIPPINIEN
Batavia, De Gouv. der Philippijnen Dwight Davis is hier aangekomen. (Aneta.)

COMITÉ VAN ADVIES IN ZAKE DE SUIKERUITVOERORDONNANTIE.

Buitenzorg. Ingesteld is een comité van advies betreffende de uitvoering van de suikeruitvoerordonnantie. Benoemd zijn: tot lid, tevens voorzitter, de voorzitter van het Suiker Syndicaat; tot leden: de vertegenwoordiger der H.V.A. te Soerabaja, de vertegenwoordiger van de Ned.-Ind. Landbouw Mij. te Soerabaja, de firma Mirandolle, Voute en Co. te Semarang, de directeur der N.V. Kooy en Co.'s administratiekantoor te Soerabaja, de firma Anemaet te Soerabaja, de agent der Ned. Handel Mij. te Soerabaja, de agent der Cultuurmij. der Vorstenlanden te Semarang, de hoofdagent van de Kol. Bank te Soerabaja, de agent van de Internationale te Semarang, de directeur van de Mij. tot exploitatie der Oei 'Tiong Ham-fabrieken te Semarang, en de superintendent van de fonds der Mangloengorische eigendommen te Soerakarta.

Uit het comité van advies is een dagelijks bestuur gevormd, bestaande uit den voorzitter van het comité (voorzitter) en als leden de vertegenwoordiger der H.V.A., de vertegenwoordiger der Ned.-Ind. Landbouw Mij. en de agent der N.H.M. (Aneta.)

PERSONALIA.

Batavia. Verl. 8 mnd. verlof met 2 Sept. aan den insp. opiumregie P. A. W. Elbers; 6 mnd. verlof met 9 Dec. aan den vendmeester te Pematang Siantar D. B. von Kriegenberg. Bel. met de betr. van comm. v. pol. met den titel van hoofdcommissaris op Bali met standpl. te Den Passar de gepens. kap. inf. H. de Jongh. Onth. eerv. met 2 April van zijn terbesch. st. bij den Dir. van Onderwijs werkz. gest. als tijd. plaatsverv. insp. van het Westersch. L. A. F. W. Sleipers. Tijd. bel. met de waarn. der betr. van med. leeraar bij de N.I. A.S. te Soerabaja dr. Mohamed Sjaaf. Verl. 10 mnd. verlof met 4 Mei aan den adv.-gen. bij het Hooggerichtshof mr. H. P. Marcella. Ontsl. op verz. eervol met 16 April onder dankbet. het hoofd v. d. Dienst v. Volkgez. J. J. van Lonkhuyzen.

KUNST EN LETTEREN

FAUST IN HET HOLLANDSCH.

Het Administratie Bureau voor Concert en Theater, (A. B. C. Th.) alhier, zal bij voldoende belangstelling in het Gebouw voor K. en W. op Donderdag 9 April a.s. een opvoering geven van de Opera Faust in het Hollandsch door Hollandsche artisten. Medewerken zullen mevrouw Haase-Pieneman, Iza Maas, Leonie Valtera, Henk Didama, Anton Dirks, Willem Herckenrath, e.a. Verder groot orkest en koor en een volledig corps de ballet dat onder leiding van Elsa Dankmeijer het geheele ballet van den Walpurgisnacht zal uitvoeren. Dirigent zal zijn Henri Zeldenrust.

GRONINGER ORKEST VEREENIGING.

Het conflict met Buma had bijna verhinderd, dat Nederlandsche of Vlaamsche composities op het programma van gisteravond voorkwamen en dit was toch zeer gewenscht. Daar het concert werd bijgewoond door de deelnemers aan het Dietsch Studentencongres, thans te Groningen bijeen. Toch had men nog vier werken kunnen vinden. Twee Vlaamsche: het Scherzo van M. Schoemaker en een orkestuite van Flor. Peeters en twee Noord-Nederlandsche: het reeds vaker hier gespeelde The Garden of Allah van mevrouw Bordewijk-Roepman en de Danza van Hubert Cuyppers. Mevrouw Bordewijk, die aanwezig was, werd op het podium geroepen en kreeg bloemen. Na de pauze ging Beethovens zevende. Kuiler werd zeer gehuldigd en ontving van den voorzitter van het Dietsch Studentencongres een krans.

GROOT VOLKSTOONEEL.

Naar wij vernemen zal het gezelschap van Herman Bouber het volgend seizoen uitsluitend onder den naam Groot Volkstoneel (niet meer Ensemble Bouber) en alleen voor de V.A.R.A. en de verschillende afdelingen van het Instituut voor Arbeidersontwikkeling optreden. De Plantage-Schouwburg te Amsterdam zal dan ook niet meer, gelijk tot heden geval was, dagelijks bespeeld worden door dit gezelschap.

Van het Groot Volkstoneel zullen deel uitmaken: Aaf Bouber, Herman Bouber, Jan Lemaire, Ben Groeneveld, Anton Burgdorffer, Coen Hissink, Hetty Beck, Arie Das, Nelly Ernst en Lucas Wensing. Voor stukken met grootere bezetting zullen eventueel spelers en spelers tijdelijk geëngageerd worden.

HET GEZELSHAP VERKADE.

Naar het Hbld. vernemt is thans overeenstemming bereikt tusschen het Rika Hopper-Theater en het Gezelschap-Verkade tot het bespelen door laatstgenoemd gezelschap van dezen schouwburg. Tot het gezelschap behooren: Eduard Verkade, artistiek leider; de dames Rika Hopper, Nel Stants, Mies Elout; de heeren Paul Huf, Willem van der Veer, Frits van Dijk, Hans van Meerden, Bob van Iersel en Cor Hermus.

EEN RABELAIS IN HET NEDERLANDSCH.

De uitgever A. G. Schoonderbeek te Laren is van plan nog dit jaar de Verzamelde werken van François Rabelais in een nagenoeg onverkorte Hollandsche vertaling uit te geven.

De vertaling is voltooid onder de auspiciën van prof. dr. P. Valkhoff door den heer J. A. Sandfort. Valkhoff heeft het boek van een inleiding voorzien.

De tekst zal worden geïllustreerd met een kens uit de prenten van Gustave Doré en A. Robida, uitgezocht en gerangschikt door den heer R. W. P. de Vries Jr.

Het werk zal in twee deelen quarto-verschijnen. Met belangstelling zien wij het tegemoet.

Viert morgen den 60sten jaardag.

Als morgen van alle kanten de gelukwensen toestroomden naar den in de Oude en Nieuwe Wereld beroemdsten Amsterdamer-van-dezen-tijd, dan wil ook ons blad daar niet bij achter blijven, zij het met een papieren wensch uit de verte.

Al is de heer Mengelberg het jubileren zoowel als het bejubeld worden welhaast gewend, de behoefte tot het betuigen van

Mengelberg thuis te Amsterdam.

eerbied, bewondering, liefde, tot verknochtheid toe, wordt er niet minder door, en wanneer het doozijn-lustrum in het aantal levensjaren is bereikt, is dat een welkome gelegenheid, nog weer eens van zijn gevoelens te doen blijken.

Als dus morgen „Mengtje” (zie het bekende Gedenkboek Willem Mengelberg, 1920, blz. 174) verjaart, en aldus zijn zes kruisjes in hooge eere draagt, dan is dat ook buiten den kring der naastverwanten een feit van verheugenis voor talloos velen, die door Mengelbergs persoonlijke muziekbemiddeling menigmaal of bij voortdurende muziekervaringen ondergingen, die het leven verlichtten en rijker maakten. Van de Mengelbergmunt-ers, de Mengelbergianen (Bolland), en wie het naar Speenhofs dichtader zoo „deftig en fijn” vinden, „bij Mengelberg” weest te zijn, tot de niet doodgeslagen vlieg No. 26 op Chasa-Mengelberg in Zwitserland (zie alweer Gedenkboek W. M. bl. 195), en de misschen „alles vergeten en vergeven” fiscus-toe (?), ze zijn ook morgen in gedachten bij „Willem Mengelberg, Imperator, Rex”, zooals de heer A. B. Kleerekoper op bl. 20 schreef.

Al zullen de eindoordelen over de inwerking van Mengelbergs trouwens natuurlijk ook evolutioneerenden geest op dien van Amsterdam, Nederland, Europa, Amerika uiteraard verschillend luiden, de historie zal zijn eminente betekenis voor een later zeker heel belangrijk blijkend tijdperk der wereldmuziekgeschiedenis ongetwijfeld alle rechten wedervaren. Orkestopvoeders en opvoeders van zijn kracht zijn ten allen tijde zeldzaam geweest. Zulk een „orkestgehoor” zulk een studie-energie en —intuïtie voor herwezenlijkste van coloriet, zulk een voor zich zelf sterk-gefundeerd autoritair en gerechtvaardigd zelfbewustzijn, zulk een sterke, een podium-massa beheerschende veldheersblik, een zoo krachtige zelfbeheersching bij evenredige vitaliteit, dat zijn wel de elementen om een ongeveerd prachtinstrument als het Amsterdamsche orkest tot zijn hoogst mogelijke potentie op te voeren. Bij alle gelegenheden en muziekfeesten hebben autoriteiten in binnen- en buitenland dezen orkestraal-reproductief-hoogen stand van het Concertgebouw-Orkest niet minder hoogen lof toegezwaard, den spiritus rector, dr. Willem Mengelberg, eerend om deze zijn „Spitzenleistung”.

Als binnen enkele jaren het Concertgebouw-Orkest wederom een gewichtigen jubileum-mijpaal bereikt, het 40-jarig leiderschap van den grooten dirigent, zal er op nieuw gelegenheid zijn, de rijke vruchten van beider bloeiend muzikaal leven te gedenken. A. d. W.

Van Willem Mengelberg zal binnenkort bij H. D. Tjeenk Willink en Zn.'s Uitg.-Mij. een Nederl. uitgave met portretten en illustraties verschijnen van een biografie en kunststudie, geschreven door mevrouw Edna Richardson Sollitt, een Amerikaansche artieste, die jaren aohtereen een diepgaande studie heeft gemaakt van zijn arbeid, zoowel in Europa als in Amerika.

Naar wij vernemen zal Juliette Roos op 23 April e.k. in den Kon. Schouwburg alhier afscheid nemen van het toneel in Miquette en haar Moeder, een blijspel van De Fliets en de Caillavet.

Hugo van Dalen is uitgenoodigd op 13 April voor de A.V.R.O. te Hilversum het 3e pianoconcert van Bortkiewicz („Per Aspera ad Astra”) ten gehore te brengen.

De uitvoering heeft plaats tusschen 8 en 9 uur 's avonds.

De tentoonstelling van schilderijen van Constant Permeke in de Kon. Kunstzaal Kleykamp wordt verlengd tot en met 31. dezer.

Gisteren is een goedgeslaagde bloedtransfusie uitgevoerd op Arnold Bennett, die ljdende is aan typhus. Des middags was de patiënt iets beter.

BOYCOT VAN EEN SCHRIJVER.

Zsigmond Móricz, die door velen in Hongarije als de belangste levende Hongaarsche schrijver wordt beschouwd is, wegens zijn optreden tijdens het communisme, na de revolutie uit alle Hongaarsche litteraire clubs uitgesloten. Thans heeft hij verklaard, dat hij de levensomstandigheden van de onder Tsjechisch regime levende Hongaren Europeescher en menschelijker acht dan die van de Hongaren, die onafhankelijk zijn gebleven. Het resultaat is zeer groote verontwaardiging, ook in kringen, die de litteraire prestaties van Móricz wel weten te waardeeren. Daar in den nationalen schouwburg te Boedapest, die van staatswege een groot subsidie ontvangt, Móricz tot de meest gespeelde auteurs behoort, in de afgelopen week zijn zelfs op drie van de zeven dagen stukken van hem gespeeld, is van den kant van het publiek een beweging begonnen, om de stukken van Móricz niet meer in dezen schouwburg toe te laten.

LOTHAR SCHMIDT. †

In het Virschow ziekenhuis te Berlijn, waar hij voor een maagkwaal een operatie had ondergaan, is in den ouderdom van 64 jaar overleden de tooneelschrijver Lothar Schmidt.

Begonnen als schrijver over kunst gaf hij 30 jaar geleden zijn eerste blijspel Der Leibalte uit, waarop tal van andere blijspelen volgden. Nur ein Traum is later door Lubitsch verfilmd onder den naam Ehe im Kreise.

Schmidt werd in den laatsten tijd niet meer gespeeld, wat hem bitterd heeft.

Tot directeur van de Arnheemsche Muziekschool is benoemd de heer D. Draaisma, viool-leeraar aan de Toonkunstschool te Haarlem.

De heer Draaisma behaalde het eindexamen van het Amsterdamsch Conservatorium. Hij was enige jaren leerling van Schuller en verwierf den Prix d'Excellence van het conservatorium.

De gemeenteraad heeft nog geen beslissing genomen over het nieuwe verzoek van de Arnheemsche afdeling van Toonkunst voor een nieuw georganiseerde muziekschool.

Het bestuur der oude school zal echter thans in ieder geval de oude school voortzetten, welk besluit door deze benoeming bevestigd wordt.

Het mannenkoor Orpheus uit Nijmegen zal met Paschen zijn medewerking verleenen aan een concert van de Dusseldorper Liedertafel.

Bij-Em. Querido's Uitgevers Mij. te Amsterdam zijn ter perse: Twee Meisjes en Ik, oorspronkelijke roman door A. H. Nijhoff; Storm, het vierde en laatste deel van mr. P. J. Troelstra's Gedenkschriften; De Zorg voor onze Gezondheid in het dagelijksch Leven, door J. Heyermans, Directeur van den Geneeskundigen Dienst te Amsterdam; Het laatste Zeilend, door Heinrich Hauser, vertaald door Eva Riedel; de Gaster, Toekomst, door Georges Duhamel, vertaald door Peter Mourits.

Bij de uitgeverij De Torentans te Zeist zullen in het voorjaar verschijnen: Joost van den Vondel, Koning Davids Harpzangen, met inleiding en aantekeningen van dr. H. C. Diferec en reproducties naar teekeningen van J. W. F. Kachel in het Vondel-museum; De Historie van Doctor Faustus, litteraire bewerking van dr. René de Clercq, platen, typografische verzorging en bandteekening van Albert Hahn Jr.; Sir Oliver Lodge, Het Leven na den Dood, derde druk, vertaald door dr. J. W. Boissevain, met voorrede van mr. C. P. van Rossem.

Van 28 Maart tot 15 April wordt bij Frans Buffa en Zonen te Amsterdam een tentoonstelling gehouden van werken van den Engelschen schilder H. H. Newton.

Te Bonn zal in Mei een muziekfeest plaats vinden. Op 12 en 13 Mei zal Generalmusik-director Scherchen uit Koningsbergen twee concerten dirigeren. Uitgevoerd worden werken van Beethoven, Schumann, Brahms, Reger en Adolf Busch. Busch zal het vioolconcert van Reger, Rudolf Serkin het pianoconcert van Beethoven in G-dur spelen. Een derde concert volgt op 14 Mei. De zangeres Evelyn Arden van Covent Garden uit Londen, zal aan deze drie concerten haar medewerking verleenen.

Te Karlsruhe zal op 16 April a.s. het Instituut voor Katholieke Kerkmuziek, een afdeling van de Badensche Hoogeschool voor Muziek, worden ingewijd. Katholieke geestelijken, organisten en koorleiders zullen hier het noodige onderwijs in de kerkelijke muziek verkrijgen.

Het plan, om ook een dergelijke afdeling voor Protestantische kerkmuziek in het leven te roepen, moest worden opgegeven, daar reeds door de bevoegde Protestantische autoriteiten was besloten tot oprichting van een dergelijk instituut te Heidelberg.

Alexander Moissi vertrekt aan het eind van deze maand naar Zuid-Amerika voor een tournee met een Duitsch gezelschap.

De Deutsche Shakespeare-Gesellschaft houdt 23 April haar algemeene vergadering te Weimar. Prof. dr. Schöffler-Keulen zal het woord voeren over Die englische Reformation. In het National-theater zal een opvoering van Othello gegeven worden, terwijl d. studenten van Göttingen Die Komödie der Irrungen zullen opvoeren.

De 10,000 lire-prijs, die ieder jaar voor nationale Italiaansche kunst verleend wordt, is thans toegekend aan den ook hier te laude bekende schrijver Enrico Prampolini.

In 1934 zullen de Staatsmusea te Londen een wereldtentoonstelling van Egyptische kunst inrichten. Alle Amerikaansche en Europeesche verzamelingen zullen tot deelneming worden uitgenoodigd. De laatste vondsten, ook de juweelen uit Toet Ank Amons graf, zullen tentoongesteld worden.

Op 27 en 28 April zal Boerner te Leipzig een veiling houden van Grafiek uit de Eremitage te Leningrad. Het zijn Engelsche en Fransche kleurdrucken uit de 18de eeuw en teekeningen van L. J. Fragonard, Hubert Robert, Lancret, Watteau, enz.

Geëxposeerd is tevens de collectie Hausmann (werken van Dürer) en de Rembrandt-verzameling van den te Arnhem gestorven dr. van Moll.

In het toneelspel Gratie, van Karl Maria Finkelburg, dat Zaterdag a.s. in den Kon. Schouwburg door het Rotterdamsch-Hofstad-Toneel, Directeur Cor van der Lugt Melsert, wordt vertoond, treden op Hermann Schwab, Joan Elsenhous, Dora Haus, Eduard Palmers, Jan Grefe, Ferd. Sterneberg, Alex Faassen, Joan Remmelts, Cor Dommelshuizen, Joh. Haus, Jockie Broedelet, Piet Rienks, Jan v. d. Linden, Gerh. Alexander, Anton v. Zuylen Jr., Jos. Liesting, Enny Heymans-Snijders, Wilh. Schwab-Welman, Henny v. Merle, Annie Brugman. Regie: Hermann Schwab. Vertaling: Edmond Visser.

Dinsdag 31 Maart geeft de Kon. Ver. het Nederlandsch Toneel, directie Saalborn en Verbeek, in den Kon. Schouwburg alhier één enkele opvoering van Jeugdlied (Le Pêcheur d'Ombres), toneelspel in vier bedrijven van Jean Sarment.

In dit stuk treden op de dames Nell Stants, Gusta Chrispijn-Mulder, Marie Faassen en de heeren Joh. de Meester Jr., Paul Huf, Willem v. d. Veer en J. C. Bogaard. Regie: Joh. de Meester Jr.

Het Ensemble Theater, artistieke leiding dr. Wijnand Fraas, deelt ons mede, dat de première van De Officier van Justitie, toneelspel in drie bedrijven, door L. Brandt, zal plaats hebben in Excelsior, op Zaterdag 4 April a.s.

De titelrol zal vervuld worden door Nico de Jong, terwijl verdere medespelenden zijn: Lucy van Ees, Cato Mertens-de Jager, Tilly de Jong, Netty Brusse-Strausz, Leonie Reiman, Gerard Arbous, Jan C. de Vos Jr.

Op haar liederavonden Maandag 13 April in Diligentia en Woensdag 15 April te Amsterdam, brengt Sophie Braslau werken ten gehore van Bassani, Malipiero, Schubert, Rachmaninof en Moussorgski. Aan den vleugel: Inna Aablova.

Het Dresden-er Strijkkwartet, bestaande uit de heeren Gustav Fritsche, eerste viool; Fritz Schneider, tweede viool; Hans Riphahn, alt en Alexander Kropholler, violoncel, is door den Amsterdamschen Kunstkring voor Allen uitgenoodigd een concert te geven in de groote zaal van het Concertgebouw, op Dinsdag 31 Maart a.s. Het programma omvat werken van Paul Graener, Schumann en Beethoven.

FILMNIEUWS

ZWEI MENSCHEN

Deze film, welke ontleend werd aan den bekenden roman van Richard Voss, zal Vrijdag a.s. in het City-Theater worden vertoond. Erich Waschneck voerde regie, Richard Angst had de fotografische leiding, terwijl Charlotte Susa en Gustav Fröhlich de hoofdpersonen uitbeelden.

Hieronder volgen enkele bijzonderheden over het ontstaan van de film:

Voor het slot Enna moest een bijzonder imposant bouwwerk gevonden worden. Want naar den roman van Richard Voss is het een oud, dreigend Riddergoed, zoals er nog slechts weinige bestaan. Na lang zoeken viel ten slotte de keus op een passend bouwwerk, het slot Frundberg, bij Schwaz in Tirol. Gustav Fröhlich, Charlotte Susa, Hermine Sterler, Fritz Alberti, Bernd Aldor, de regiëstaf met de beide operateurs Angst en Vitrotti arriveerden en onder regie van Erich Waschneck werden op historischen grond de buitenopnamen gedraaid.

Dit oude schitterende slot, dat eens den loger-aanvoerder George Frundsberg toebehoorde, is vele eeuwen oud. Heden ten dage staat het slot er nog, met zijn hoogen wachttorens, van welke bij feestelijke gelegenheden de roodwitte vlag van Tirol waait. De leege vertrekken van het slot worden door een schoenmaker met zijn gezin bewoond, die tegelijkertijd slothouder is en alles in orde houdt. Naar het slot leiden twee wegen, één gemiddeldelijk begaan- en berijdbare en één zeer stijlge weg. Aan dezen laatste staan drie kapellen, waarin Christus' lijdensweg in schitterende houtfiguren uitgebeeld is.

Dit prachtig bouwwerk vormt een uitnemenden achtergrond voor de gebeurtenissen in deze film, waarvan het manuscript door Schirokauer en Zerlett geschreven werd. Binnen deze oude muren en de daaronder woest voorbijstroomende wateren van de Inn, voltrekt zich het lot aan Judith Platter en den tweeden zoon — Rochus — van den Heer van het slot Enna; aan de Zwei Menschen, zooals Richard Voss in zijn roman schreef.

Verder vertelt Gustav Fröhlich nog: Ergens verborgen achter St. Johann leidt van Kirchdorf, via een afgrond en een stilstaand meer, een duizelingwekkend bergpad naar Gasteig en Grieserau. Dit pad bestijgen wij. In Gasteig hebben wij rust. Achter ons liggen met sneeuw bedekt hooge bergketenen voor ons, het Kaisergebergte, waarin ik voor eenige dagen onder leiding van den operateur Angst en vergezeld van berggidsen opnamen gemaakt heb. Het vorig jaar zijn in dit gebergte 17 menschen gestorft. Gasteig ligt bekend tusschen hooge rotsen, geen telefoon, geen telegram bereikt dit oord. Zelfs verzoeken om handteekeningen blijven achterwege. Een heerlijk oord voor film-menschen. Hier en daar vindt men een hofstede. Dicht tegen den bergwand gedrukt, klimt een cabriolet naar boven, daarachter een door de post te Innsbruck gehuurde auto. Daar het niet regent, bereken wij ook werkelijk den top. Het zijn onze auto's met bagage en de rest van den staf.

Het komt zeer dikwijls voor, dat wagens halverwege gekomen, moeten omkeeren, daar het bij nat weer onmogelijk is, verder te komen. Niemand zou denzelfden weg nog eens willen afleggen.

Den volgenden morgen: een nevel, die alles onzichtbaar, het gras en den klei-achtigen weg glad als boter maakt. Noch auto's, noch paard en wagen kunnen rijden. Met beslagen schoenen en stokken gaat het moeizaam op en af. De hoogste herberg, dien we hier konden bereiken, is door den regisseur Erich Waschneck tot Flatterhof verkozen. En de bewoners van deze slechts zelden bezochte omgeving? Een volk van hartelijke, rustige, geduldige menschen, die nog menschen zijn. Hofsteden, weilanden, vee, alles stond tot onze beschikking.

SINCLAIR LEWIS.

Sinclair Lewis heeft voor de Paramount een filmscenario geschreven: Laten we Koningkjes spelen!